

تورک یوردی

تورک ادب‌انگاری مرکزی هیئت طرفندره نشر اولغور.

جلد ۲

نیشان ۱۳۴۱

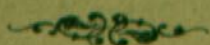
نومرو ۷

و کذب و نه ده تحکم و تجربه اوزون مدت تحمل ایده من . نهایت ذاتاً مختل اولان
آهنک تماماً بوزولور و عائله محو و پریشان اولور .

ذاتاً آرامزده اوزون مدت دوام ایدن اوجاق غنچه لرینه مربوط بر چوق
بطلر یقینشدیرمش قاج عائله وارددر . عائله ک شوضه قندندر که جمعیتلر مزده ، کوکسز ،
اساسسز قوم یغینلرینه بکزه ر و هر روز کارک اسمه سیله بر طرفدن بر طرفه
ساللانات یغینلر حالی اراشه ایده ر .

— بیتهدی —

آغا ارغلی احمد

حرث و مفکوره ادبیاتی

دنیا ده یالکیز ایکی تورلو ادبیات وارددر : حرث ادبیاتی ، مفکوره ادبیاتی ...
اسکی کتابلری قاریشدی ریکیز ، یکیلره باقیکیز ؛ الکز هانکی جلدک اوستنده
تیره رسه ، کوزلریکیز هانکی شعله اوکنده قاماشیرسه ؛ مطلق ، اوراده بر غنچه نك
اوزینی ، بوراده بر انقلابک آتشی آرامق لازم کلیر . فضولی یه بویو کدر ، دییورزه ،
چونکه بر حرثی تمثیل ای دییور . نامق کال مهیب و عظمتلی کورونور ، زیرا بر
انقلابک مبدأیدر . بوعتبار ایله فضولی بی برنهره ، نامق کالی بر وولقانه تشبیه ایده بیلیرز .
ای کنج شاعر ، نافله یه بینکی طیرمالامه ؛ نافله یه آه و واه ایتمه ، اگر بویکی
عنصر دن سنده برشی یوقسه ، سن ده یوقسک و دائماً یوق قاله جقسک !
کچنلر ده بونلردن بری ، یکیدن چیقمغه باشلایان اسکی بر مجموعه نك بعض
اسکیمش یازیجیلرینه خطاب ایدر کن بونلرک آق صاچلرینه و بورصومش قلبلرینه

صاناشدی. دیدی که، سز آرتق اختیار اولدیکیز؛ بزم هیجانلریمیزی ترنمه بحالکیز قالمادی. سسکیزده قولاقلریمیزی تخریش ایدن برقیصیقلاق و کوزلریکیزده بزم اولوم رعشه سی ویرن بردونوقلاق وار. بوتازه، جید وجوشقون دورک ایچنده سزک ایشکیز نه؟.. بونک اوزرینه برقیامتدر قوپدی. زواللی اختیارلرجه دن چیقیدیلر، چیغلنی باصدیلر.

بوکنج نه دیوردی؟ بونلر نه دیور؟ بوناصل بر ادبیات مناقشه سیدر؟ پک آیی آکلایه مدق؛ حالاده آکلامقدن اوزاغش. زیرا، بومناقشه نك (ادبیات) له علاقه سنی، مناقشه یی چیقار انلرک شخصاً ادبیاته منتسب اولمهلرندن باشقه هیچ برشی تأمین ایتیه یور. بو، حد ذاتنده بر یاش قاوغاسیدر. بزا یسه، نه قسمت بکله یین برکنج قیز، نه ده اولنک آروسنی بسله یین برکچکین بکار اولمه دیغمز ایچین بوبخه قاریشمغه لزوم کورمیورز. یالکیز ادبیات نامنه یاپیلان بومناقشه نك بزده کی فکری سفالته نه بارز بر مثال تشکیل ایتدیکنی سویله مک ایسته یورز. بونی سویله مک فائده دن خالی دکادر. چونکه بونکله هیمزک قلبنده کی بر بویوک عقد، چوزولش اوله جق! بزده نیچین کنیش و فیضلی بر ادبیات جریانی آچیلما دی؟ دییه نلره بومثال جانلی بر جوابدر. بر مملکت که، مطبوعاتنک ادبی صحیفه لرنده بوقدر کولونج، بوقدر سطحی، بوقدر چوجو قجه بخاره تحمل ایده جک برسویه دوشکونلکنه ساحه در، اوراده بویوک بر ادبیات جریاننک ته دن باشلامادیغنی صورمق دکل، ناصل باشلایه. بیله جکنی دوشونمک بیله وارد اوله ماز و وارد اولما ملیدر.

طبیعتده اولدینی کبی جمعیتلر ده ده هیچ بر حادثه نك کندیلکندن، یعنی بر نوع معجزه طرزنده وقوع بولدینی کورولمه مشدر. تمامیه اجتماعی بر حادثه اولان ادبیات و صنعت ده بوقاعده نك خارچنده دکادر. اونیده دوغوران، چیقاران بر چوق معین سبیلر، معین عامللر واردر. بعض کیمسلر شاعریت دنیان خاصه یی بر دوغوش، بر فطرت مسئله سی عدایدرلر. بوکا بوسبتون یا کلاش بر تلقی نظریله باقه مایز. فقط شو وار که، تمیه ایدیلین هیچ بر استعدادک؛ ایشله نمه یین هیچ بر ذکانت هر هانکی بر شینی ابداع ایتدیکی اصلا کورولمه مشدر. بو نوع ذکا

واستعدادلر هیچ اولمشمش قیزلر کیدر . بوتون درونی قوتلری منبعلری
 قورونجهیه دك دیی یوق بر تخیل قویوسنه متصل آقوب کیدر ؛ فقط هیچ بر باشه
 سرینلک ویرمه دن ، هیچ بر قاجی رعشه دار ایتمه دن ، هیچ بر حمایه شفا کتیرمه دن
 بوش یره ، آقوب کیدر . ایسته نیجه قابلیتلر ، نیجه ذکالر بزده بویله هدر اولمشدر
 و حالا اولمقده در . اکر بو کون ، کچن نسلک بوتون سیالری بزده کللال ویرمکدن
 باشقه بر شینه یارامیورسه ، اکر بوتون پارلاق شهرتلر برر برر سونوب کیتمکده
 ایسه ، بونک یکانه سببی حرث و مفكوره بحراننده آرامق لازم کلیر . . تورك
 ادبیاتنک اکثر مخلصه لری - صوک دوردن بحث ایدیورز - هپ شبابت محصولیدر .
 حیاته یالکنز اعصاب و حواسیله کیرن کنج تورك شاعری ، قوشلر کبی ، ترنمی
 آنحق بر موسمه حصر ایدوب صوصمق بدبختلغنه دوچار اولیور . زیرا ، او ، طبیعتک
 بر جزئی در و طبیعتک هر جزئی کبی بوتون حرکاتی انسیاقیدر ، کولر فقط نیچین
 کولدیکنی بیلمز . آغلار ، فقط آغلایشنک سیدلری کفدیسنه مجهول قالمقده در . دنیاه
 بیلر که ، ملکاتندن هیچ بری اوزرنده دماغی بر حاکمیتی یوقدر . بوتون تأثرلرینک منبی
 اعصاب و حواسنده در و بواعتبارایله خارجی عالمک دائمی براسیریدر . بهار اولور ،
 چیچکلر آچار ، صولر آتقه باشلار . چنزار اوزرنده بکلین برده معشوقه واردر .
 شاعر کیفله نیر ، ربانی آلیر و بونلری ترنم ایتمکه باشلار . و یاخود قیش اولمشدر ؛
 قار یاغیوردر ؛ هر طرفی سیس بورومشدر ؛ شاعر اوداسندن دیشاری به چیقماز ؛
 جانی صیقیلیر . بو صیقینتیسنی افاده ایچین آم وزار ایتمکه باشلار . بوندن ، میدان
 متلمانه بر شعر کلیر . فقط او کون که ، یاشمز قرقی آشمشدر ، حواسمز اسکی
 حساسیتنی غائب ایتمشدر . اعصابم زده خارجی عالمک منفی و یا مثبت بوتون تأثرلرینه
 قارشی عادتاً بر نوع صاغیرلق حاصل اولمشدر . اووقت بزده کی شاعریت قابلیت
 بوشده دونن بر چیقیرینی آکدیراجقدر . زواللی بر چیقیریق که ، او کوته جک هیچ
 بر شیشی قالمامشدر و بر طاقم معاسر سسلر چیقارمغه محکومدر .
 ایسته کنج لارک اختیارلرده عفو ایدمه مدکلری بو پیهوده دونوش ، بو غرض و بی معنا
 مس یویله بر ماجرانک نتیجه سیدر و ایسته ادبی مناقشه لرک بزده دائما بر یاش قاوغاسی
 حالنی آلمه نلک سببی ده بودر .

يېڭىلاردا بوياش مناقشه جيلرندن بريسي ديسوردى كه : « نهدن آناطول فرات
 تيمش ياشنه كيرديكى وقت سن آرتق صوص ! ديه باغيرماديلر ؟ نهدن (اوغو) ده
 سكسانه قدر خلق وابداع قدرتى هيچ كيمسه طرفندن انكار ايديلدى ؟ نهدن
 وولتهرك شهرتى كنديسى تا اولوم ياتاغنه قدر تعقيب ايتدى ؟ « فى الحقيقه ، فرانسر
 ادباسى ايچين چوق دوعرى اولان بوملاحظه لر بزه كوره اصلا شاين قبول دكلدر .
 چونكه بونلرك قدرت و متانتنى تامين ايدن معنوى وفكرى عناصردن بزمكيلر
 تماميله محرومدرلر ؟ نه حرث چشمه سندن ازليت صوينى ايچمشدرلر ؟ نهدن الهى
 مفكوره آتشدن هيچ سونمه ين نورى آلمشدرلر . بونلر اويچاره غافلردركه ،
 كندى محدود شخصيتلرينى بوتون بدىي هيجانلرك مبداء و منتهاسى عد ايدرلر
 و كوچوچك قابليرى تغديللى ايچين كافى غذا صانيرلر و بونى برلقمه ده ييوب بترديكندن
 سوكره نهدن آچ قالدقلىنه حيرت ايدرلر .

ايسته بونك ايچيندركه ، هر شيدن اول كندى بىلكمىزك دار چرچوه سندن
 قورتولمه من لازم كليور . نه وقتكه ، ادبياته علس ايدن اضطرابلر ، عمومى و مى
 اضطرابلرك بر محصله سى اوله جق ، نه وقتكه كوزه للك ، ايلك و دوعرى ولى
 هيجانلرى ، ادبيات ساحه سنه ازلى برنسيپلردن نبعان ايدوب آقه جق ، آنجق او
 زمان يكي بر تورك صنعتندن بجه امكان بوله جغز .

صوك تورك نسللرى عرب و عجم حرشه يوز چه ويردكلرى كوندن برى هانكى
 قبله يه دونه جكنى بيلمين بر جماعت حالنده در . واقعا بعض كيمسه لر هيچ دكله يارم
 عصر اول غربه دوعرى و توجه ايتديكمىزه قانعدرلر . فى الحقيقه بر چوق امازه لر
 بونك بويله اولديغنى كوستر مكدده در . دولت مؤسسه لر بىزدن ، عائله اوچاقلر من
 قدر اجتماعى حياتمىزك همان هر صفحه سنده كوندن كونه نه بويوك بر سرعته
 آوروپايشلشديكمىزى حس ايمه مك امكان خارچنده در .

فقط شو بچنده بو حادته نه يى اثبات ايدر ؟ اساس وماهيت اعتباريله تفيشنى
 غير قابل بر طرزده « مى » اولان ادبى مؤسسه لر مىزكده بوجريانه قابيلمى لازم
 كلديكنى مى سويله جكز ؟ اكر بويله ايسه باشلى باشنه بر تورك ادبياتندن بحث

اينكه لزوم قالمايه جقدر . زيرا ، تورك ادبياتى بحثى هرشيدن اول بر « توركجه » مسئله سيدر و توركجه نك اوزى ، آنجق تورك حرثك ايچنده در ؛ اونى باشقه ديللرده آرايوب بوله مايىز . هم بومهلك ماجرايه آتيلمغه نه حاجت وار ؟ كندى (خلق ادبياتمزد) كرك ديلزى و كرك دويغولرمزى تيميه ايدى جك بديعى ، فكرى وحى عناصرك نهلردن عبارت اولديغنى بر كره آرايوب صورددى مى ؟ هرملك ، ادبى و بديعى انكشاف يولنده مطلقا باش ووردىنى بومنبعدن بلكه بزمده الهقى بر نصيحت وارد ؟

ايشته ، غرب عالمندن بزم ، آنجق بو « منبع تحريسي اصولى » او كره نه بيليرز . هرملك حرثى عناصرى ناصل طويلانير ؟ ناصل تصنيف ايديلير ؟ وبوندن ناصل برنجس و تفكر بناسى قورولور ؟ غربلى قافاسندن استعانه ايدى جكمز بيلكيلر ايشته بونلردن عبارتدر . يوقسه بعضيلرينك دوشونديكى ويا ادا ايتديكى كچى بديعى ابداع قدرتى باشقه ملتلردن آلامازك امكانى يوقدر . بو قدرت هرملك دهاسنده بالفسه حاصل اولان پرشيدر و هرملى دها كندى اقليمك ، كندى عرقك ، كندى حرثك محصوليدر .

يعقوب قمرى

رئيدالديه و اثرى

(پكن سايدن دوام)

فى الواقع مقدمه سنده اثر ك اوج جلدده منقسم اولديغندن و برنجى جلدك ايسه يكي حكمدارك [۱] ۱۳۰۴ سنه سنده تخته جلوسى حكايه سيله ختام بولاش اوله جفغندن تحت ايدىلكده در .

[۱] بو وقعه عائد شرق بلاغتت بونون انجيلريله مزين بر حكايه جامع التواريخ ك مقدمه سنده موجود بولونمقده در (قاتره - ، ص ۱۷ و متعاقب) ؛ بونى محمد بن حمزه نكه قلمندن چيقان محصول ايله مقايسه مراقلى بر شى اولسه كر كدر .